

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

1. haadban petít sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény
Társaság.
József tőrhéreg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐKIRASZTO:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, június 9.

Légi harcban elpusztított olasz léghajó.

Budapest, június 8. Az osztrák-magyar flottaparancsnokság jelenti:

A Citta di Ferrara ellenséges léghajót Fiuméből visszatérően ma reggel hat órakor az L 48 haditengerészeti légi járműnk, amelynek vezetője, Klasing sorhajóhadnagy és megfigyelője Fritsch tengerész hadapród volt, Lussintól délnyugatra lövéssel felgyújtotta és megsemmisítette. A léghajónak két tisztjét és öt főnyi légénységét elfogtuk. Az L 47 haditengerészeti jármű, amelynek vezetője Banfield fregatthadnagy és megfigyelője Strobl tengerész hadapród ma reggel Velencére, még pedig a muranoi és campaltoi léghajóasarnokokra és ellenséges torpedó-cúzókra sredsépnyyel vetett le bombákat és néhány helyütt tüzet létesített. A hadi táborát géppuskából lötték. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Stanislaw és Halics felé halad támadásunk.

Budapest, június 8. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Pruth és Dnyeszter területén szövetséges csapatok tegnap Lanczyn-Nadworna és Kalasz helységeken át folytatták a támadást és az ellenséget Stanislaw és Halics felé szorították vissza. A Dnyeszter balpartján Zurawnotól keletre és északra tovább terjeszkedtek és ismét határozottan orosz elfogtak. Egyébként helyzet északon változatlan.

Olasz hadszíntér:

A part vidékén az ellenség ugylászik általános támadást készít elő az Isonzó mentén levő állásaink ellen. Eddigi elmozgásait előzetőre Gradiškánál és Sagradonál véresen visszavertük. Karintiai és tiroli hátterületen olaszok eredménytelen tűzérési tüzérség tovább tart. Egy alpini osztagot, amely a Landrotól délre levő Monte pianot elfoglalta volt, csapataink elűzték. Alsó vidéken garibaldisták fosztogattak. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

Fiumét bombázta a Citta di Ferrara.

Budapest, június 8. Flottaparancsnokság hivatalos jelentése szerint a Citta di Ferrara léghajót Fiuméből visszatérően egy haditengerészeti légi járműnk Lussin közelében lövéssel felgyújtotta és megsemmisítette. A magyar királyi miniszterelnökség sajtóosztálya fel van hatalmazva annak a közlésére, hogy az ellenséges léghajó támadása Fiume nyit város ellen bombavetések által egyes tümei gyárakban anyagi kárt okozott ugyan, a kártevés dacára azonban az ugynevezett régi vegyészeti gyárnál, az Union nevű vegyészeti gyárnál és a magyar olajgyárnál, szóval mindazon üzemeknél, melyek a bombavetés folytán kárt szenvedtek, az üzem zavartalanul tovább folyik. Fiume területén néhányan könnyen megsebesültek. Emberéletben nem történt kár. A szomszédos osztrák területre esett egyik bomba robbanása következtében egy asszony életét veszítette. A lakosság az ellenséges merénylet ideje alatt mindvégig higgadtan viselkedett, majd pedig midőn a Citta di Ferrara léghajó megsemmisítésének híre ismeretessé vált, ezen híradást Fiume lakossága nagy lelkesedéssel fogadta. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A Mackensen és Linsingen seregek előnyomulása.

Berlin, június 8. Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Loretto magaslat keleti lejtőjén egy ellenséges támadás teljesen meghiúsult. Franciák további támadási kísérletüktől elállottak. Neuwillétől délre is tüzérségünk elfojtott egy ellenséges támadást. A Habaternétől délkeletre elterülő vidéken a harc még tart. Soissonól délnyugatra Moulín Sous Taurventnél franciák támadását ellentámadásunk megállította. Ville au Bois mellett Berry au Bactól északnyugatra ellenség azon eredménytelen kísérleténél, hogy májusban elvesztett állásait visszafoglalja, súlyos veszteségeket szenvedett. Douay mellett egy ellenséges repülőgépet lelőttünk.

Keleti hadszíntér:

Szawie vidékén és Dubissától keletre támadó műveletünket folytatjuk. Ploektól délnyugatra egy ellenséges repülőgépet leszállásra kényszerítettünk és szákmányul ejtettük.

Délkeleti hadszíntér.

Przemysltól keletre helyzet nagyjában változatlan. A Mackensen hadsereg által június elseje óta ejtett hadifoglyok száma meghaladja a huszemet. Nowosny-i magaslatokon (Zurawnotól északkeletre) Linsingen tábornok csapatai ellenséget újból megverték. Üldözésben elérték a következő vonalat: Bukaczowce, Ershorowtól délre, Molodecától délre, Dnyesztertől délre; átlépték a Sivka szakaszt és elérték Myslowot. A napi szákmány négyezer-kettőezer hadifogoly, négy ágyú, tizenkét géppuska. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Békót a kapzsiságra!

Arad, június 8.

Ellenségeink nem tudtak kiéheztetni bennünket, de a közöttünk élőknek sikerülni fog. Sikerülni fog azoknak, akik az élelmiszerek drágításában nem ismernek határt és szemérmel és sikerülni fog azoknak, akik a maguk tisztében nem ismerik meg a kötelességet és felelősséget, hogy az égis nyuló kapzsiságnak utját állják.

Ha már a hus sok ember elérhetetlen vágya lett, nincs becsületes oka annak, hogy a zöldség-, főzelék-félék és egyéb ily cikkek ára, csupán a háború tiszteletére, ötször, tizszer meg husszor annyi legyen, mint tavaly. A husról tudjuk, hogy rohamosan fogy és hogy a hiányt nem lehet egyhamar pótolni. De a tavalyi zöldség és a tavalyi főzelék helyébe a tavasz buján és bőven adja ki az idei termést és akinek a konyhakertjéből, veteményes földjéből kinő, annak a megművelése, kiszedése, behordása alig valamivel került többbe, mint tavaly. Van mindenképpen fölös mennyiségben és a tavalyi ár mellett is kövér esztendő jelentene ez a termés az élelmes és szorgos termesztőknek. De hol van megállapítva a joga annak, hogy a zöldség és főzelék-királyok és királynék egy esztendő alatt ugyanolyan vagyont szerezzenek, mint a hadsereg-liferánsok, a kukorica-tüzérek és a marhakupecok? A mikor ezer és ezer ember keresetéből a legszükségesebb ennivalót is alig tudja megvenni, akkor nem halaszthatnák el amazok a

a hirtelen meggazdagodás vágyait más időkre?

Es miért kell föltétlenül megtűrni, hogy a menekült és nem menekült piaci elővásárlók és spekulánsok az árakat mértéketlenül fölverve, a zöldség- és egyéb élelmiszerek javát más-hova liferálhassák? Ha, jó későn, meg lehetett csinálni, hogy a búzát, kukoricát és egyebet onnét, ahol szükség van rá, nem szabad kivinni, akkor miért ne lehessen ezt a kiviteli tilalmat megcsinálni a zöldség- és főzelékfélékre most, amikor ez a táplálék az egyedüli pótléka a redukált és nélkülözött huslogasztásnak? Nincs értelme annak, hogy azokat a paragrafusokat és rendeleteket tanulmányozzák, amelyek máskor az ilyen területi tilalmat nem engedték meg. Meg kell élnünk és nem szabad tűrniük a jogtalan kiszákmányolást: ennek a két panaszoló küldeménynek kényszerre alatt minden hájóságnak joga van a hétköznapi rend és a békés időkre csinált szabályok fölé kerekedni. Majd ha a spekulációnak és az erőszakos drágításnak vége lesz, akkor a piac uralkodói ocsóbban adják a dolgait, ha nem akarják, hogy rajtuk rohadjon.

Legalább ezen a természetellenes dolgon segítsünk, ha már a hűség-gel szemben oly nagy gondok vannak a fejünkön. A hus, amellyel a város ellátja magát, az eddigi híradás szerint június 10-éig fedezi a szükségletet. Ez a dátum két nap múlva itt lesz, s elfogy a hus. Mit fogunk akkor tenni? Lesz-e egyáltalán hus és ha igen, lesznek-e, akik az új husárakat megtudják fizetni? A városházán mindezekben a dolgokban alig látunk egyebet, mint tanácsatlanságot, fontoskodó tétovázást. A husbeszerzésnek az a módja, amellyel a szükségletről június 10-ig gondoskodtak, a város vezetői részéről ügyes és dicsérni való cselekedet volt, de úgy látszik, ezzel kimerült minden leleményesség és minden előrelátás. Vagy azt hitték, hogy június 10-én túl már nem terjed a közéletmezés felől való gondoskodás?

Felülről jövő segítséget nem lehet, nem is szabad várni. Ebben a rendkívüli időben minden város és minden község maga tartozik a polgárai élelmezésének lehetőségéről gondoskodni, még pedig úgy, a hogy tud. Az egyedüli eszköz, a melylyel a piac türethetetlen állapotát, szertelen drágaságát meg lehet szüntetni: a kemény, egyedül a közönség érdekeit védő erély, a mely rá tudja szorítani a piac minden rendű elárúzóit, hogy szerényebb árakkal elégedjenek meg és a mely elrettenti a piacról a drágaság legfőbb előidézőit: a spekulánsokat.

Az ideai termék értékesítése. Egymás után foglalkoznak az aradi szaktisztviselők az ideai termék értékesítésének kérdésével. Az aradi kereskedelmi és iparkamara állásfoglalása után Aradvármegyei Gazdasági Egyesület hívta az ügyben a hó 12-én délelőtt fél tíz órára, az egyesület székházába igazgató-választmányi

ülését, a mely egyedül az ideai termék-értékesítésének ügye szorult. A mint értesülünk, az aradi áru- és értéktőzsde is értekezletet fog tartani ebben a kérdésben.

Kétszázharminc hajóval támadják a Dardanellákat.

(Sikerrel védekeznek a törökök.)

Távíratú tudósítás.

Konstantinápoly, június 8.

A Patrész távirati ügynökség a mudrosai állapotokról a következőket közli: Lemnosz szigetének part része ma már határozott, hogy temető. A Dardanellákon megsérültek nagy részét itt kezdik, a hajókat onnét is temetik el. Az egyházi szertartást a görög templom lelkésze végzi. Angol, francia, ausztráliai, zuáv, fekete gyarmati hajók a sok orosz is itt nyugodtan élelnek. A nyugati győzelem lassúsága nagyon megérzi a drágaságot, de viszont ennek révén lehet majd egy új nagy tengeri hadjárat, képezőanyagot 30 cent, képezőanyagot 30 cent. Igaz sokat költenek az itt tartózkodó újságírók, akiknek „információja” a hadviselés külföldi kinyomatott napilapot ad ki. A táviróhivatalok számát szaporították, de így sem győzik a forgalmat. Stevens angol újságíró egyetlen napon 20,000 szót táviratban le baltázza lapok számára, a költségeket az angol hadkormánytér fizette. Altalában nagy a sürgős-forgás a szigeten és a kikötőben, hol az egyesült hajórajnak 30 páncélos és 200 kisebb hajója pilon. Ellenséges buvárhajók látogatása ellen hatalmas hálóval védekeznek, a mely a kikötő torlatát teljesen elzárja.

Török jelentés a győzelmes harcokról.

Konstantinápoly. A Milli ügynökség jelenti: A Dardanella fronton tüzéségünk Ari Burnu mellett az ellenség egy állását, amely bombamentési célokra szolgált, szétrombolta, ugyszintén a csatlakozó lövészárkokat is. Szed il Bahr mellett a legutóbbi sikertelen támadási kísérlet után kimerült ellenség nem fejtett ki tevékenységet. Ausztráliai csapatok tegnap sikeresen bombázták Szed il Bahr határáján a kimerült ellenséges csapatokat, azok támaszait elpusztították, lövészárkokat is. Az egyik ellenséges üteget elhallgattattuk. Két ellenséges árkáló tegnap bombázta Mihilénével szemben Ajanos helységeit Vikió felé, de eredménytelenül. Ott álltak azután egy gőzmozdonyt kitértek katonákkal a határára, hogy megmérjék az ottani katonák elvonatását. A naszád, amelyre az ellenségről tüzelést indítottak, néhányra futott és a hadihajók tüzelése elsüllyesztette. A hadihajók, miután a naszád legénységét felülzétükre vették, visszavonultak.

Konstantinápoly. Jól értesült katonai körök véleménye szerint a török csapatok a legutóbbi Szed il Bahr melletti sikereinek különös jelentősége van, mert a június 4-dike és 6-dika között harcok a legnagyobb méretűek és leghevesebb voltak, az angolok és franciák április 27-diki partraszállása óta. Miután az ellenség körülbelül 15,000 főnyi erősítést kapott, úgy látszik azt tervezte, hogy mindenáron áttörni a törökök vonalát, hogy kikerüljön nehéz helyzetéből, amelyben azóta van, amióta az angol és francia flotta a német buvárhajóktól való féltésben a tenger-szorosektól távol tartózkodik. Az első napon az angolokat és franciákat négy páncélos támogatta, de később

a hadihajók eltávoztak. A törököknek, akik csodálatraméltó hősiességgel harcoltak, végül sikerült az angolokat és franciákat visszahívni, nekik igen nagy veszteséget okozni, amelyek nagyságát még nem lehet megállapítani. Az ellenséges flották tegnap nem mutatkoztak.

Angol jelentés az ostromról.

Rotterdam, június 8. Az angol hadflotta hivatalosan jelenti:

A gallipoli félsziget déli részén pénteken reggel kezdődött a török lövészárkok ellen való támadás és a harc késő estig dühöngött. Az angolok 500 méter szélességű tért nyertek és körülbelül 4800 méter hosszú török lövészárkokat hátrítottak meg. 400 török katonát foglyul ejtettek.

Híradás az angol táviratok később a következő részleteket jelentették:

Az angol csapatok pénteken reggel nyitották meg a tüzelést a török lövészárkok és a flotta támaszait a szárazföldi csapatok hárást. Az angol csapatok adott jelre rohamra indultak és elfoglalták a törökök egész vonalát egyetlen pont kivételével, amelynek drótkudályait a bombázás nem tette tönkre. A törökök pénteken este Maisos-Critia irányából erősítést kaptak és előrenyomultak. Arnwood tábornok erre megparancsolta, hogy támadják meg az ellenséges lőtőröket, amelyek az angol fronttal szemben vannak. Ezt a támadást este 10 órakor sikeresen hajtották végre. Szemből reggel az ellenség a nehéz tüzérség védelme alatt ellentámadást kísérelt meg és kivetették az angolokat az első sorban lévő lövészárkokból. Az összekötő árkok még az angolok kezében vannak.

Nem boldogul a szárazföldi offenzíva.

Zürich, június 8. Milánóból jelentik: Egy Törökországból visszatért katonai szakíró a következőképpen jellemezte Törökország határai helyzetét: Konstantinápoly hangulata egészen nyugodt és bizakodó. A török állások igen erősek a Gallipoli-félszigeten. Nekem az a benyomásom, hogy semmit sem lehet ellenük előzni. A török csapatok felszorozásra kitérő. A szárazföldi offenzíva nagyszabású akció csak később várható. Az ott álló török haderő kisebb, semhogy offenzívát kezdhesen, azonban elég erős arra, hogy sikeres defenzívában maradjon.

Bukarest, június 8. Athénból jelentik, hogy az entente nagy előkészületet tesz Gallipoliban újabb offenzívára. Ennek azonban egyelőre igen nagy nehézségei vannak. Az offenzívát ugyanis egyelőre nem kezdhetik meg, mert az entente még nem tudta odaszállítani nehéz ütegeit, amelyeknek hiányát eddig nagyon is megérezte. A szövetséges csapatoknak rendkívül nagy veszteségeket okoznak a török ütegek, amelyek igen jól leplezett állásokból állandóan és nagy sikerrel lövöldöznek az ellenség pozícióit.

Oroszország kimerülése stetteti a Dardanella-ostromot.

Milano. A Secolo párisi távirata jelenti: Oroszországot a leggyorsabban el kell látni munícióval és hogy ez megtörténhessen, a Dardanellák gyors elfoglalására van szükség.

Szófia. A törökök helyzete a kaukázusi határon igen kedvező. Nemesak megállították az oroszoknak Erzerum felé irányuló offenzíváját, hanem saját offenzívájukat előre vitték ellenséges területre Batum közelébe.

Tejmizériák Aradon.

(Az Aradi Tejcsarnok beszüntette a szállítást. — Csak kimérve árusítanak tejet. — A többi tejszállítóknál nincs fennakadás.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 8.

Arad élelmezése lassan teljesen (és attól tartunk, hogy kiséghetetlenül) kátyuba zökken. A piaci bajokat az arra hivatott köz-élelmezési bizottság bükratikus vitával intézi el, a hus ellátás tekintetében a legnagyobb bizonytalansággal nézhetünk a jövőbe kenyérről. Lisztel el volnánk látva, de most a melegebb napok beálltával minden oldalról hangzik a panasz, hogy a kukorica liszt a nagy melegben megkeseredik, a belőle készített kenyér romlásba megy. A legújabb aradi élelmezési baj mindezek hegyébe a tejmizéria.

Arad tejszükségletét több tejnagykereskedő illetve tejtermelő uradalom látja el, azonkívül bizonyos csekélyebb mennyiségű tej piaci elárulásában is kerül forgalomba. A piaci tej mennyisége aránylag rem. jelentős, minőségére pedig jellemző az a sok ítélet, a melyet a rendőrbíróság a tejpanceoláson ért „jó faluelak” ellen hoz. A tekintélyesebb rész az aradi tejfogyasztásnak négy-öt uradalom, illetve szállító látja el már esztendő óta. A háborus nehézségek között — tekintve attól, hogy a tej árát fokozatosan megdrágították — igyekeztek ellátni a közönség igényeit a szállítók és nem voltak súlyosabb panaszok annál is kevésbé, mert egyes uradalmak a legnagyobb pontossággal és figyelmeséggel folytatták tejszállításukat a háborus nehézségek között is, amikor hadimenelredek, tömeges behívások nehezítették meg a tejtermelést és tejszállítást. A háborus viszonyokra berendezkedés sikerült és a legtöbb nagy aradi tejszállító ma is fennkudár nélkül prosperál.

Az Aradi Tejcsarnok azonban ma délután meglepetésszerűen tudatta, hogy a tej házhoz szállítását már holnap, szerdán reggel megszünteti. A tejcsarnoki tej szállításában már néhány nap óta bajok mutatkoztak: rendszeres vevőknek nem tudta a megrendelt mennyiséget küldeni és hol itt, hol ott leptek meg a vállalat kihordói korán reggel aradi családokat asszal, hogy ma csak egy liter tejet kapnak kettő helyett. Így történt ez ma is. Még kellemetlenebbül hatott az Aradi Tejcsarnok rendszeres vevőire, akik legnagyobb részét a vállalat létesítése óta megrendelők, amikor délután hat óra felé a tejkihordók körlevelet hoztak, amelyben a tej házhoz szállításának rögtön beszüntetését tudatja a vállalat, amely a körlevélben így okolja meg elhatározását:

— A tejszállító gazdaságok a szerződésileg kötelezettnél lényegesen kevesebb tejet szállítanak és a tejhozam napról-napra kevesedik, mert a tehének jelentékeny részét a katonaságnak kellett átengedniük, új tehének beszerzése a mai viszonyok mellett ki van zárva; — a tehének tartása a takarmány mérhetlen drágasága miatt, de meg a tehénész-veléség hadbehívása miatt igen megnehezült. Az idei nyhe télen a gazdaságok nem láthatták el magukat kellően jéggel és így — hűtőkoosik hiányában — távolabbi gazdaságokból a tejet a meleg időjárás alatt nem lehet szállítani, különösen a jelenlegi nehéz és bizonytalan vasúti közlekedés miatt sem. A városunkban lévő összes katonai kórházaknak és a kórháznak 1000 liter meghaladó tejszükségletét mi látjuk el és ez a mennyiség folyton emelkedik. A nagyobb gazdaságokban felállított tartalékkórházak is lényegesen tejmennyiséget vonnak el tőlünk. Magának

a házhoz szállításnak nem csekély akadályai az, hogy a mi személyzetünket immár negyedsorban vonják katonai szolgálat alá és megfelelő személyzetet nem lehet kapni.

A körlevél végül azt tudatja a megrendelőkkel, hogy a régi vevők az eddig házhoz szállított tej helyett, ha egy hónapra szóló szelvénykönyvet előre váltanak és reggel hét óráig a tejcsarnok fizethelyiségében megjelennek, úgy egy-egy liter tejet kaphatnak naponta és a tej ára ennek ellenében mégis „csak” 82 fillér marad. A körlevél a fogyasztók közönség körében nagy elkeseredést keltett, mert ugyanakkor a többi tejszállító és uradalmak

semmit sem tettek a háboru alatt fenntartott házhozszállítás megszüntetésére.

A tejcsarnok intézkedésének tulajdonképeni oka a körlevélben felsoroltak közül — ugylátszik — az, hogy a katonai kórházak részére vállalt tejszállítás teljesen igénybe veszi most az Aradi tejcsarnokot és a régi megrendelők ezt a szállítási vállalkozást szenvedik meg oly módon, hogy amíg más uradalmak megrendelői tovább is házhoz kapják a tejet, a tejcsarnok régi vevői reggel hétkor felvonulhatnak harcolni a harmickét filléres tejért.

Sikertelenségről szávoznak be az olasz jelentések.

(Kevés a fegyverforgató olasz. — Az adriai partok védelme.)

Távirati tudósítás.

Bécs—Berlin—Róma, június 8.

Lugano. Orzöcsapatok hiánya miatt az olasz határőrzés Svájc felé egyre gyengébb. A katonák szászámra szűknek áll, a legtöbbben fegyverzetükkel együtt. A legtöbb szűkevény Bresciából való. Toscana tartományban a katonaszállítások miatt nagy az inség, mert a vonatok nem hozhatnak élelmiszereket. Florencből Svájcba érkező utasok beszélik, hogy naponta véres botrányok játszódnak ott le a drágaság miatt.

Kiterjesztik az olasz hadkötelezettséget.

Róma. A kormány a hadkötelezettséget a negyvenkötödik évig terjesztette ki. A Giornale írja, hogy helyi szolgálatra behívták a testi fogyatkozásban szenvedőket is. Tarantóban kétszáz olasz hajó készen áll, hogy kétszáz ezer főnyi legénységet szállítson a Dardanellákhoz, Gallipoliba.

Genf, június 8. A Giornale D'Italia jelenti, hogy a legújabbban megjelent behívási parancs helyi szolgálatra való beosztásra behívta azokat az olasz állampolgárokat, akik testibük miatt eddig nem teljesítettek katonai szolgálatot. Az olasz lap felsorolja, hogy még a félszeműek, féllábúak, sánták és puposok is tartoznak bevonulni.

Cadorna jelentéssel a sikertelen harcokról.

Lugano, június 8. Az olasz vezérkar június 4-én kiadott hivatalos jelentésében Cadorna vezérkari főnök mindenféleképpen igyekszik magyarázni az olasz határharok lassu előhaladását és helyenkint való teljes sikertelenséget. A jelentés egyik része így szól:

— A középső Isonzónál a Monte Nero ellen kezdett offenzív akció nagy terepnehézséggel találkozott és borzasztó megerősítésekkel, a melyeket nagyszámban lévő magyar és osztrák haderő védelmezett gépfegyverrel és tüzérséggel. Június 8-án egész nap támadóan harcoltunk váltakozó sikerrel.

Köln, június 8. Genfből táviratozzák a Kölnische Zeitung-nak: A Corriere della Sera közli Cadorna vezérkari főnök legutolsó jelentését, a mely úgy szól, hogy „az ellenség erőteljes defenzíva után ellentámadásokat kezdett, a melyekkel az olasz sereg előnyomulását feltartóztatta ugyan, de nem törhette át az olasz harcfront egységes láncaát. Mikor friss segédcsoportokat kapott az olasz sereg, megkezdhette az általános támadást.”

Ebbs a Corriere della Sera a következő megjegyzéseket teszi: Nem szabad félremlenkedni. A modern háboruban a szállítási eszközök fontos szerepet játszanak, a támadás és védekezés minduntalan kiegyenlíti az erők egyensúlyát és ez még akkor is beállhat, mikor a döntő ütközet már nagyon közel van. A váltakozó hadi szerencse, a melyet Cadorna jelentése említ, még nagyon sokáig tarthat.

A Secolo megjegyzi, hogy a magyar és osztrák haderő nyilván minden erejével védeni fogja Tolmeint.

Bécs, június 8. A N. W. Journalnak táviratozzák Kopenhágából: Az olasz hadtéri jelentések megemlékeznek róla, hogy a Monte Nero és Tolmeint között a hegyszakadékokban heves ütközet fejlődött ki. A magyar és osztrák csapatok elszántan védelmezik a szakadékokat.

Chiasso, június 8. A Secolo türelemre inti olvasóit a asszal vigasztalja őket, hogy ha a vezérkar nem ad ki jelentést, ebből nem szabad következtetni rosszat a barotéri helyzetről.

Az adriai olasz partvidék védelme.

Rotterdam, június 8. Az olasz kormány hivatalos közlése szerint Olaszország az adriai partvidéket hatmérföldnyi szélességben aknavel biztosította és így csak kalauz- vagy révhajókkal lehet a partot megközelíteni. A világítótoronyokat esténként eloltják és az olasz kormány szükség szerint változtat az eddigi parti- és őrzéseken is.

Zürich, június 8. A „N. Zürcher Zeitung” közli egy Anconából érkezett szavahihető személyiség nyilatkozatát, aki mint szerzetan látta az osztrák-magyar hadihajók pünkösdi támadását Ancona ellen. Szerinte a harcban Anconában 60 halottja és 400 sebesültje volt a az anyagi kár is óriási.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkör a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

A tanítóval a nemzet rendelkezik.

A hadbavonult Klemmi-majori tanító
ügye. —

*

Aradvármegye közigazgatási bizottságában tegnap élénk gondolatváltás folyt arról, hogy a Klemmi-major hadbavonult tanítójának az eddigi iskolafenntartó tartozik-e továbbra is kiadni a fizetését. Akik azt vallották, hogy a hadbavonult tanító családját nem lehet nyomorúságra kárhözvinni, mert a családfenntartó a nemzeti lét védelmében életét kockáztatja, elhitték Kehrér királyi tanfelügyelőnek, hogy a Keglevich gróf majorján lévő iskola római katolikus iskola, melynek tanítóját az unadalom tulajdonosa nem küldheti el úgy, mint a családját. Akik azt vallották, hogy a Klemmi-major hadbavonult tanítójának családja éljen meg a tizedesi rangnak megfelelő állami hadi segítségből — a hírlapi közleményből nem tetszik ki, a tanácsadó birtokos megmondta-e mekkora az az államkincstérből jóhíjjal kituttalt összeg — azt az álláspontot foglalták el, hogy Szacsavai Tibor a Klemmi-majoron Keglevich gróf magániskolájában tanította és nevelte a major gyerekeit tudásra és cselekedetre, tehát az iskolafenntartó szabadon rendelkezhetett felette. Ha ez a Szacsavay beállt a nemzet harctéri munkáinak és az iskolafenntartó uradalomnak más tanító-munkát kell helyette fogadni, akkor ez az állását elhagyott tanító nem kívánhatja, hogy a majorban maradt családjával az eddigi munkaadó törődjön.

Tegyük fel, hogy a közigazgatási bizottság ebben a népiszkolai ügyben legilletékesebb szavú tagjainak, a királyi tanfelügyelőnek és a vármegye főügyészének nincs igaza és a „Klemmi-majori magántermészetű róm. kat. felekezeti népiszkola” olyan magániskola, mintha én Aradon nyitnék gazdag gyerekek számára elemi iskolát és abban tanított Szacsavay kifogásolatlanul 1911 óta. Ennek a „magániskolának” a tanítója tehát hadbavonult, ahogy X. Y. magánénekes, M. N. részvénytársasági vállalatnak, A. B. pénzintézetnek vagy szövetkezetnek magántisztviselői közül nem is egy, hanem többen hadbavonultak. És mit tettek a magánénekesek, a részvénytársaságok tisztviselőikkel? Nem kell messzire fáradozni a közigazgatás választott és kinevezett urainak, hogy megkapják a feleletet. Én is ismerem, te is ismered, mindnyájan ismerünk tisztit, altisztit és legénységi sorban szolgáló magántisztviselőket, ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági alkalmazottakat, akiknek családját civilmunkaadójuk nem hagyta el, hanem vagy az egész fizetésével, vagy annak tekintélyes részével támogatja. Azok a magánvállalatok abból a köteles emelkedett felfogásból jutottak el a szép és egyben okos elhatározáshoz, hogy magánérdekeik munkásával az állami lét védelmének idejére a mindennél magasabb rendű nemzeti érdekek védelmére a nemzet rendelkezett. És a nemzet joggal rendelkezik most mindnyájunk magánértékeivel, a szellemiakkal és anyagiakkal egyaránt, ha az egyetemes lét és nemlét kérdéseivel kapcsolatosak. Ugy-e csak a közigazgatási bizottságban, a kik a magánjogi kapcsolatok lelkes szószólói, a szellemi magánértékek közt, melyeket a hadviselő állam maga nagy erkölcsi céljai számára lefoglal, előljárók, nagyon messzehatók: minden harcos egyén hite és akaratja, hogy az ő teljes erőfeszítése kell a nemzeti küzdelem sikeréhez, a nélkül az ellenség nem vehetünk

erőt? Ugy-e, hogy ezért győzünk mi magyarok és németek, mert az állam nálunk nemcsak fizikai, hanem szellemi értékeket is foglalhat le és azért kell elbukniok ellenfeleinknek, mert ezekből az erkölcsi értékekből keveset van módjukban lefoglalni? És kell-e külön hangsúlyozni, hogy a magánénekes anyagi áldozata tisztviselőinek harcos líráért és akaratáért könnyebb kötelesség, mint a hitet és akaratot a harctéren áldozó tisztviselőé!

Ha a szociális és nemzeti érdekek foglaltak a hadbavonult tanító, iparosok és kereskedők önként a nemzeti ügy magántulajdonát magánjogi kapcsolataikat alkalmasságukkal szemben, az iskolafenntartóknak nem szabad elfelejtetniük, hogy a tanítóval szemben más nem rendelkezik szabadon, csak a nemzet. Rendelkezett a nemzet 1868-ban a 38. törvényeikkel, hogy a népműveltség terjesztésére népiszkolát tartson fenn, mert az az ő magánérdekeinek kedvező, ezzel úgy vállalta el a tanítói fizetés kötelezettségét is, ahogy a törvény a községet, az államot kötelezi. Semmiestre sem kaphatta meg a jogot, hogy a tanítóval szabadon, azaz a népiszkolai jog ellenszere rendelkezék. Mihelyt a fenntartó a jogával, a köteletségben való válogatással akar élni, ami valójában visszaélés a joggal, a politikai község kötelessége a tanyán, a majorban iskolát állítani, a birtokosoké pedig, hogy az iskolafenntartóhoz adóval hozzájáruljon.

Amikor tehát Keglevich György gróf majorján a munkásságának gyerekei számára felekezeti népiszkolát tart fenn a község, vagy az állam helyett, mert ezzel „az iskoládó fizetése alól mentesítve van”, akkor a béke idején is úgy van, ahogy Kemény Gyula dr. Aradvármegye jogi lekiismerete mondotta: a tanító csak egyetemesen uton mondható el állásból, de „ki nem dobható.” Ugy van különösen 1907. óta, amikor a nemzet törvényhozásában nyomatékosan úgy rendelkezett, ahogy az eleven lekiismeretű gondolkodók előtt úgy is köztudomású volt, hogy a népiszkolai tanítviselő. A Klemmi-major iskolájában Szacsavay Tibor neptanító működött 1911. óta, nem pedig Szacsavay Tibor szolgálatba szegődött magántanító. Hogy ez a neptanító engedelmességet mindannak, amit béke idején a nemzet tőle kívánt, a közigazgatási bizottság jól tudhatja, mert a népiszkolában szemléltetők, a királyi tanfelügyelő egyszerűen sem élt ellene panasszal. Hogy ez a köztisztviselő 1914. nyarán engedelmességet a nemzetnek, mikor ez a harctérré rendelték, ezt okosan, a Klemmi-majorban nem róhatják fel büneül, a közigazgatási bizottságban pedig semmiképpen sem marasztalhatják el sem jogosan, sem okosan. Ahogy 1914. augusztusban Szacsavay tanítóval rendelkezett a nemzet, ugyanolyan rendelkezést sok ezer tanítóval, akik mind ezzel a felelősséggel és áldozattal hagyták el nevelő munkásságuk helyét, hogy az élet és halál meggyén is példájukkal fogják tanítani a világot, a bátorságot, a kitartást, az önfeláldozást.

És hogy csak a bajtálló jogosi népiszkolák a harctéren lenni kezdenek, a fiatal és kevésbé fiatal Szacsavayak mindegyikének a nemzet rendelkezésének, azt meg tudhatják a közigazgatási bizottság tagjai, ha a hozzájuk legközelebb eső katonasági Szacsavay iskolájában megkérdezik a vallás- és köznevelési miniszter által kinevezett „Neptanító” szótartókat az igazságot: több százan vannak már, akiket a halál dobott ki iskolájukból.

És tudakozódnak a katonai hatóságoknál milyen nevelők a harcban a zászlós és hadnagy tanítók, hány olyan század van, ahol a zászlósparancsnok és a zászlósparancsnokok mind tanítók. Ha hányan az aradvármegyei tanfelügyelő, hadban szolgáló segédtanfelügyelője, kérdezzék meg tőle, hogy dolgoztak a déli hadtápvonalokon a tanítók katonai hivatásukon túl a katonasági oktatásban, dalkörök életetésén, helyzetjelentések megértetésén. Ezek a Szacsavayak bámulatosan fáradhatatlan emberek ha a nemzeti erő növeléséről van szó: megfáradnak a harctéren, az ottmaradtakról igazi fanatikussá az odaadásnak.

Egy pár sorral kezdjem el a fanatikusságot a magam harctéri levolesójából is. Régi és nemrég tanítványaim irogatnak az élet és halál meggyénéről egyszerű, meleg, okos és szerény sorokat. Egyik ilyen szerény és okos szótárs Szacsavay, aki két hónappal azelőtt, hogy már megkapta a nagy esztendő érdemkeresztjét, véletlenül megemlítette ezt is. A többi kint azt írta a tél végén: „Szászparancsnok voltam akkor, nem a hírszerző különítmény parancsnoka. Ugy történt a dolog, hogy senki sem akarta ezt a füztséget elvállalni. Bármint, hogy a legfontosabb szolgálattól visszamaradok. Én én mérlegeltem tudásomat, megtudtam-e felelni önbizalommal, buzgósággal és szeretettel, aztán hozzáálltam embereim képzéséhez. Nehezen ment, de sikerült. Nemesek a szellemi irányítást, a technikai munkát is elvégeztem. Én eljutottam oda, hogy emberek belátták, hogy ez a felelős szolgálat nem is olyan nehéz, csak egy kicsikét gondolkozni, ügyeskedni kell. Köztem és embereim között a viszony olyan, mint a jó apa és a gyermekek közt. Ha látják, hogy valamelyik nem jól akar cselekedni, közösen igyekeznek abban megakadályozni. A legrosszabb figyelmeztési eszközöm a dorgálás. Érdekes, hogyan becéznek engem! Ami virág van, lekem szedik össze. Ha látják, hogy kissé levert vagyok, énekelnek, tréfálnak. Aki beteg, addig huzza, halogatja, amíg csak hordágyon nem kell elvinni”.

Ha ez az alig húsz éves mult zászlós, aki a harctéren is olyan jó tanító, amilyen vitéz nemzeti harcos a szerény tanyai iskolában, teljességgel vagy édes anyja leveléből megtudná, hogy a közigazgatási bizottságban, nagytekintélyű szájából az a vélemény jutott kifejezésre, hogy nem követelheti fizetését, mert bevonult és a grófia szabadon rendelkezik vele, a felelőséggel, az édes anyjával, vagy a testvérével, aki az otthonát gondozza, fogja-e meg nem fogyatkozott erővel embereit oktatni, lelkesíteni, diadalra vezetni? És a 35000 tanítónak az a sok ezerje, aki itthon tanít és lelkesít az iskolában, hogy a jövőd nemzedékek még jobban kiérdemeljék a világ dicsőre elismerését, oktat és lelkesít, ha a hadikölesőnről van szó, az elesettek és rokkantak hozzátartozóit kell segíteni, megnyugtatni, ha a hadiszerecsene bajjaitokkal ijeszt, tüzel, ha új századok kellenek a hadak útjára: azok szíve mit dobogjon, ha olvassák nagytekintélyű urak vitájában, hogy egyik közülök, mert a nemzet a legnagyobb munkára rendelte ki, elveszti a köztisztviselő minden jogát, elveszti minden harcos katonának azt az erődő tudatát, hogy családjának az ő két karja helyett ezer segítő karja lesz.

Ha nem hárul-e el itthon a zászlós szó, nem rogyan-e meg az eldörtörtöt harcra ez igazságtalanságra? És szabad-e bármilyen magánjognak meggyengítenie ezeket és ezeket harcos karját, megfagyasztania a hamos hitet és akaratot ebben a országban, amely mindnyájunk emberi jogait áll az országban milliók rosszakarásával? A kérdés, hogy Szacsavay Tibort méltatlannak éri, nem egy tanítón esik, éri mind a 35000 az igazságtalanság öklét, ha ezt vágnák annak az egynek az arca, hogy eljuttatta a köztisztviselő nemzeti jogát, mert elment a Klemmi-majoron a harctérré, amikor a nemzet oda hívta. Egy tanító sem hiheti, hogy a nemzetlen kívül más is rendelkezik szabadon a tanítóval. Bizonyára ez lesz Aradvideki Tanítóegyesületnek is a hitvallása, ha szava lesz a hivatalában.

Szöllősi István.

Amikor Aradon „nincs drágaság.”

(Nem törődnek a közlemezési kérdésekkel. — A tanács álláspontja. — A főkapitány szabályozza a piaci árakat.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, januus 8.

A közlemezési bizottság tegnapi ülése után csakugyan tájékoztatlanul kellene állni a jámbor aradi polgárnak: hetek óta hallja mindenfelől a panaszt, hogy elviselhetetlen a drágaság, lehetetlen megélni, hónapok óta tapasztalja a maga háztartásában, hogy a legszükségesebb élelmiszerek ára egyre magasabbra szökik és akkor egyszerre jön a közlemezési bizottság, tanácskozik és határozatot hoz, amely szerint: *Aradon nincs drágaság*, ha a kormány a baromfikiviteket eltávolítja az ország határain túlra, akkor teljesen nyugodtan élhetünk.

A mai előkészítő tanácsülés foglalkozott az élemezési bizottságnak az Aradi Közlönyben ismertetett javaslatával, amelyet magáévá tett. E szerint a tanács javasolja a közgyűlésnek, hogy az *elővásárlási tilalmat ne léptesse életbe*, másrészt azonban ellentétben az élemezési bizottság javaslatával, a rendőrséget sem kívánja elbánni oly utasítással, hogy túl lépve a kormányrendeletet, saját hatáskörében akadályozza meg a baromfi kivitelét, hanem azt proponálja, írjon fel a város a belügyminiszteriumhoz és indítványozza, hogy a baromfit is felvegyék azon cikkek jegyzékébe, amelyekre nézve kivitei tilalom áll fenn. Indítványozza továbbá a tanács a közgyűlésnek, írjon fel a miniszteriumhoz az irányban, hogy a gazdasági termények jövőbeni maximálásánál legyen tekintettel a fogyasztók érdekeire is és ne a termelők nézve legkedvezőbb konjunktúrát vegye alapul, hanem a maximális árakat úgy állapítsa meg, hogy a termelési költségekhez tisztességes polgári hasznot számítson, mint azt Németországban is tették. Végül kéri a közgyűlést, hogy miután egyelőre a husszükségletnek a piacról való beszerzése válik szükségessé, ökrök vásárlása céljából a tanácsnak kétszáz ezer korona forgótőkét bocsásson rendelkezésére.

Az élemezési bizottság állásfoglalása és a tanács döntése azonban csak ott kelthetett meglepetést, ahol egyáltalán gondoltak arra, hogy ez a két fórum képes valamit is tenni a drágaság leküzdésére. Most azonban teljessé válhat az a meggyőződés, hogy az aradi közönség gyámolítás nélkül ki van szolgáltatva a piaci élelmiszor drágítóknak. Az Aradi Közlöny megírta, hogy az a tervtelenség, tájékoztatatlanság, amellyel az élemezési kérdéseket a városházán a háboru egyre sokasodó hónapjai és egyre sokasodó kétségtelen nehézségei között intézik, nagyrészt annak tulajdonítható, hogy a közigazgatásnak nincs olyan szerve, amely kizárólag a közlemezési kérdésekkel foglalkozna.

A közlemezési kérdése olyan nagy, fejlett és olyan ipari-jellegű városban, aminő Arad, béke idején is megérdemelte külön ügyosztályt, vagy legalább is kizárólag a közlemezéssel foglalkozó tisztviselőt. Most a háborus élemezési nehézségek közepette pedig sokszorosán érezhető, hogy az esetről-esetre összeülő közlemezési bizottság sok jószándékával, sok vitájával és kevés tájékozottságával nem alkalmas arra, hogy a város drágaságtól meggyomorított polgárait megbékítő élemezési programot tudjon csinálni.

Az aradi közlemezési akció eddigi eredményei igen elszomorítóak. Ilyen eredmény az, hogy hetekig élvezhetetlenül rossz kenyérlisztet kapott Arad polgársága, amíg ki nem derítették, hogy valamelyik aradi közlemezési szakértő rosszul magyarázta a lisztkeverési rendeletet és nagyobb percent kukoricalisztet kevertetett, mint szükséges. Ilyen eredmény, hogy a város ugyanazokból az aradi nagy malmokból, amelyek a vármegyének 37 és fél koronáért szállítják a tengerilisztet, hetekig 43, ujabban pedig csak 41 koronáért szerzi be a tengerilisztet. Így történhetett, hogy hatósági husszékét alapítottak olyan igazgatással, mintha montecarlo-i játékbank lenne, ahol naponként százszázatok folynak be az igazgató, ellenőr, pénztáros, felügyelő, vezető stb. külön dotációinak fedezésére. És végül ebbe a sorozatba tartozik a tegnapi határozat: *Aradon nincs drágaság*.

A piaci drágaság kettős okára már rámutatott az Aradi Közlöny. Greén Nándor főkapitány kétségteljesen és gyakorlati és célravezetőnek látszó előterjesztésében, amelyet részletesen ismertettünk, megadta az utmutatást arra, hogy az indokolatlan drágaság egyik és majdnem egyedüli előidézője a nagy kivitel. Ezen a közlemezési bizottság és a tanács által javasolt idea: hogy a baromfi-kivitelre is adjon ki a kormány kiviteli tilalmat, édeskeveset változtatna. Amint tudjuk: a tojáskivitel már tilalom alatt áll, de ez esepet sem akadályozza meg azt, hogy Aradról óriási szállítmányokkal ne vigyék a tojást Budapestre, Bécsbe, fürdőhelyekre és elő ne idézzék a kiviteli célra magas áron vásárló kereskedők a tojás uzorát a piacon. A drágaság másik oka az, hogy kofák, falusi árusok akármilyen hitvány, olcsón adható cikkel telepedjenek is be a piacra, negyedóra múlva azt állapítják meg:

— Itt minden drága, a tojás, a csirke, a ruca, a zöldség, a hagyma, miért legyen olcsó az erdei szamóca, a gomba, amit épúgy szedtem az idén, mint tavaly és öt év előtt. *Minden drága — kiáltja a kofa — drága a gomba is, a szamóca is.*

Ilyen körülmények között most egyedül Greén Nándor főkapitányra hárul az a feladat, hogy — úgy mint eddig is tette — legjobb tudása és belátása szerint igyekezzen annyira enyhíteni a piaci drágaságon, amennyire ez módjában van. Kétségtelen, hogy ha az aradi piacon nincs a fővárosihoz hasonló hallatlan uszora, ha a közönség nincs a szó legteljesebb értelmében kiszolgáltatva az élelmiszorárusok kénye-kedvének, az Greén főkapitány intézkedéseinek köszönhető. A főkapitány tovább ment és a gyakorlati tapasztalatokra támaszkodva megtett előterjesztésével segítségére akart tenni az élemezési bajokkal foglalkozóknak. Se a közlemezési bizottság, se a tanács nem fogadta el a főkapitány tervezetét, de nem is ajánlott helyébe jobbat. *Elővásárlási tilalom: nem kell, kiviteli korlátozás nem kell; Aradon nincs drágaság.*

— Nincs drágaság — csikorgatja a fogát a kis fizetésű tisztviselő — keserű kukorica liszt 42 fillér, maréknyi zöldborsó (máintán rendőr nem volt a közönségben) egy korona negyven, két szeles borjúhús három korona, egy liter tej (maikor megvettem, akkor hallottam, hogy a tejeskofát tegnap ítélte el Grunáz dr.

rendőrkapitány öt napi elzárásra, mert isten tudja hányadszor árult pancsolt tejet) szóval egy liter tej harmincegy fillér... De azért nincs drágaság...

Annak a jele, hogy „nincs drágaság” az is, hogy *Moldován* Ödön rendőrhadnagy ma a piacról előállította Mózes Nagy Abrahám piaci péksüteményárut, aki öt fillérért árusította a kukorica lisztből sült zsemlyéket és a rendőrhadnagy figyelmeztetése után sem volt hajlandó a rendeletben megszabott áron: négy fillérért adni árúját.

— Nem adhatom — mondta Mózes Nagy Abrahám később a rendőrbíróságon. — A zék, akitől állandóan veszem a zsemlyét a múlt hétig hetet adott nekem husz fillérért. Most egyszerre csak hat zsemlyét kapok ugyanazért a pénzért. Pedig azóta nem lett drágább a liszt. Mit tegyek; ha meg akarok élni, drágábban kell adnom a zsemlyét.

Weil Károly dr. rendőrbíró egy napi elzárásra és 5 korona pénzbüntetésre ítélte a drága zsemlyék árusítóját, aki megnyugodott az ítéletben.

Ilyen az, amikor Aradon „nincs drágaság”.

Másodszor felmentett vádlott.

(Emberhalál két loért. — Tárgyalás az aradi esküdtbíró előtt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, januus 8.

1914. december 19-én Vostyinár János luf Nyámez garbai földműves hajnalban három és négy óra közt egy vadászfegyverrel közvetlen közről agyonlőtte apósát, *Bunács Pál* gazdálkodót.

Az após és a vő között vagyoni okokból már régen feszült volt a viszony. Bunács már régebben szétosztotta vagyonát három gyermeke között, de később vadházasságra lépett özvegy Bun Simonnéval a megbánva, hogy vagyonát elosztogatta, azt visszavette gyermekeitől, sőt még azt is elvette tőlük, amit azok maguk szereztek.

1914. szeptember havában Bunács vadházastársával Borosjenőre költözött a garbai házába veje, Vostyinár költözött. Később azonban, november havában, kitiltották őt Borosjenőről, ekkor visszatért Garbára, vejét egyszerűen kitette a házból, sőt nem adta ki neki gabonáját és tengerijét sem, amelyet az időközben betakarított. Nem akarta kiadni Vostyinárnak két lovát sem, de Vostyinár december elején valamelyik napon, amikor após nem volt otthon, elment a két loért: a azokat saját házába vezette. Mikor ezt az öreg meg tudta, ráüzent vejére, hogy azonnal hozza vissza a két lovat, mert ha nem, agyonlővi. Vostyinár a fenyegetés hatása alatt vissza is vitte a két lovat, de még mindig félt, hogy apósa a fenyegetést be fogja váltani s ezért elhatározta, hogy megelőzi őt. December 19-én hajnalban megvárta az öreg Bunácsot a hat-hét lépés távolságról föbe lőtte. Bunács azonnal meghalt.

Vostyinár egy ízben már az aradi esküdtbíró előtt állott. Az esküdtek akkor felmentő verdiktet hoztak, de a törvényszék az új esküdtbíráskodási törvény alapján a verdiktet megsemmisítette, a Kuria pedig új tárgyalást rendelt el.

Ma tárgyalta ujboi az ügyet az aradi esküdtbíró előtt. Vostyinár ez alkalommal is kétségteljesen és azzal védkezett, hogy tettét

attól való félelmében követte el, hogy az öreg Bunács, aki folytonosan fenyegette, lelövi.

Miclea Szever dr. nagy koncepciójú védőbeszédben fejtette ki, hogy a vádlott tette elkövetésével csak a jogos védelem határát lépte túl zavarodottságból a indítványozta, hogy a bíróság erre vonatkozólag kérdést adjon fel az

esküdtekhez. A bíróság a kérdést nem adta fel, az esküdtek azonban a védőbeszéd hatása alatt a ténykérdésre ugyan igennel, de az összes jogkérdésre nemmel feleltek. Így miután az új törvény szerint a verdiktet másodszor már nem veheti el a törvényszék, a bíróság felmentő ítéletet hozott.

Szurmay tábornok hőshonvédei közt

(Egy aradmegyei távirásztiszt elbeszélése. — A naftavidék visszahódítása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 8.

Kilenc hónapi távollét után, amelynek percelt és óráit a nagy világháború szédületes eseményei tették emlékezetessé és színessé, hazajött Aradra a Szurmay hadseregesoport törzshöz beosztott aradmegyei születesü tartalékos távirásztiszt, aki a következő élményeit mesélte el:

— A háború kezdete óta teljesít szolgáltatt. Először a déli határon volt, majd Lemberg alá vezényelték fel. Innét vonultak vissza Liszkon keresztül Homonnára, amikor Terstyánszky tábornok IV. hadtestéhez nyert beosztást. Mindezen alkalmakkor mindig a hadsereg törzsek tartalék táviró osztagait vezette 12 katonai tisztviselővel.

Részt vett Terstyánszky tábornok valamennyi harcában. Nemsokára innét is áttették és Szurmay tábornok színmagyar, honvédekből álló hadseregesoportjához került. Szurmay tábornok, miután az oroszok szorosnál oly győzelmesen leverte az orosz túlerőt és Gorliónél a legutóbbi fényes lendületű és bámulatos tökéletes offenzívánk áttörte a hatalmas orosz frontot, az oroszoktól indult el seregével, a daliás honvédekkel, hogy az orosz szorosától 180 km-re fekvő fontos Drohobycot elfoglalja.

Milyen rohamos volt az előretörés az oroszoktól és mily feladatott rótt a távirásztiszt vállaira az előrenyomulás a távirásztiszt állomásai kiépítése folytán, ezt a legszebben bizonyítja az a tény, hogy a Szurmay-féle hadsereg csoport a 180 kilométeres utat csak 3 nap alatt tette meg.

Megkönnyítette az előrenyomulást az, hogy a munició pótlás a katonák részére a legtökéletesebb és leggyorsabb volt.

Drohobyc elfoglalása egy és félnapi küzdelem után megtörtént és a győzelmesen bevonuló Szurmay-honvédek, az oroszok uralmát már hat hónapja nyögő lakosság kitörő extázissal és örömrivalgással fogadta. A lakosság színes kendőket és nemzetiszínű zászlókat lengetett a diadalmas honvédek felé. Mikor a Rákóczi-induló hangjai mellett a katonaság a főutcán végig vonult és a ragyogó nap fénye font glóriát a magyar honvédek homloka köré, az ablakokból a nők, gyerekek virágokat szórtak a csukaszürke hősök tovakigyózó csapatára.

Maga a város nem sokat szenvedett az orosz uralom alatt. Nem pusztítottak és nem raboltak az oroszok. A házak és a középületek mind teljes épésben voltak, csupán csak a városháza égett le és egyik templom tornya.

A polgári lakosság a bevallásuk szerint nyugodtan és békében élt az orosz uralom alatt. Igaz, hogy ezt nem adták hiába, mert hetenkint kétszer kellett az előre megállapított hadiadót részletekben beszolgáltatni, mint a csendes békedíjat.

Drohobyc és Boriszláv között igen nagy értékű nafta források és petroleum tartályok vannak. Ezek talán a legdusabb és legjovendelmesebb petroleum telepei voltak Galiciának. A hirtelen jött offenzíva hatása alatt az oroszok pánikszzerűen menekültek ezekből a helységekből, mégis idejük volt arra, hogy mintegy 30-40 petroleum tartályt felrobbantsanak. Mikor a magyar csapatok bevonultak Drohobycba már messziről tűzvörösen világítottak az égő petroleum tartályok felhőkbe csapódó lángjai.

Az oltásra persze gondolni sem lehetett és még talán hetek telnek bele, míg a tűz elalszik.

Szerencsére az oroszok a petroleum tartályok legnagyobb részét nem tudták már felrobbantani és így óriási károktól mentették meg Galiciát. A kár, amely a 30-40 petroleum tartály elégettől származott, meghaladja a 40 milliót koronát.

A városban mihelyt a magyar honvédek bevonultak, mindjárt vidámmá és derűssé lett az élet. Megnyitak az összes kávéházak, magyar nótáktól lettek egyszerre hangosak a város utcái és nem egyszer megtörtént, hogy egy-egy felvirágozott magyar honvéd nyakába borult valamelyik hálátelt szívű drohobyci civis. A lakosság ellátta a katonákat mindenféle jóval, amit gazdagon és bőségesen adott az elmenekült oroszoknak zsákmányul maradt nagy élelmiszer készlete. Volt mindenféle enniváló ezek között, természetesen, mert Drohobyc élelmiszeri központ volt. Csak a kenyeret nem lehetett megenni, mert borzasztó savanyu volt.

Nemcsak az élelmiszer készlet maradt zsákmányként a bevonuló sereg kezében, hanem az összes drohobyci kórházakban levő orosz sebesültek, a legnagyobb részét főrangú ápolónőkkel és orvosokkal együtt ott maradtak két hónapi orosz uralom üzenete képen.

Az orosz háború kitörését a bevonulás utáni második nap hozták a legénység tudtára.

Semmi enuciót sem váltott ki ez a honvédek szívéből, amerre csak ment az ember és akitől csak kérdezte:

— Mi lesz Olaszországgal? Mindenki azt felelte:

— No majd megrakjuk azt a semmirekélő népet.

A nyári idény küszöbén

elköltözés, lakásváltoztatás esetén, tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy új lakcíkjüket, a lap pontos szétküldése szempontjából — legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatallal idejekorán közödjék.

Az angolok

súlyos veszteségei nyugaton.

(Elpusztult dandár. — Francia kormányválság.)

Távtratt tudósítás.

Berlin, június 8.

A Times jelenti, hogy május 29-e óta az angolok vesztesége tizennégyezer ember.

A londoni dandár pusztulása.

Stockholm, június 8. A londoni püspök a Morning Postban felhívja a brit nemzetet, hogy egységesen működjenek közre a háború sikeres vezetése érdekében. A felhívásban a püspök a többek közt a következőket mondja:

— Rendkívül ájdalmasan érintenek a London-Riffe-brigád veszteség, amely dandárnak káplánja voltam. A dandár 1400 emberéből, akik a rettenetes flandriai csatában résztvettek, csak 14-en jöttek vissza sebesültektől és 25 tiszt közül csak 5-en maradtak életben.

London, június 8. Miután a németek az Yperntől három mérföldnyire fekvő Hooge községet elfoglalták, ottlevő lövészárkainkat hevesen lötték. A Hooge melletti kastélyt kiürítettük, de a következő éjszakán ismét visszatértünk oda. Givenchytől északkeletre ki-veleltük az ellenséget kétszáz méter hosszúságban és negyvennyolc foglyot ejtettünk. Napfelkeléssel azonban az ellenség heves tüzelése folytán kénytelenek voltunk a hódított lövészárkokat feladni.

Sztrájk és kényszerverbuvalás Angliában.

London, június 8. Munkáskörökben óriás az izgalom a munkásokkal szemben alkalmazott kényszer miatt. A Labour Leader azt állítja, hogy a verbuvalók megjelennek az összes gyárakban és a munkások beleegyezésével megfenyegetik a munkásokat, hogy kenyér nélkül fognak maradni, ha nem lépnek be a hadseregbe. A London Country Council tudvaleg elbocsátotta három ezer munkását a legutóbbi sztrájk alkalmával, hogy kényszerítse őket a hadseregbe való belépésre. A hatás az lett, hogy nemcsak ezek az emberek nem jelentkeztek, hanem számos más munkás is megtárgalta a hadseregbe való belépését.

Caillaux újra miniszter lesz?

Hága. Diplomáciai körökben beszélnek, hogy Párisban lappangó kormányválság van. Ugy emlegetik, hogy az új kabinet külügyminisztere Bourgeois Leon, pénzügyminisztere pedig Caillaux lesz.

Pihennek a belgák.

Zürich, június 8. A belga hadsereg legnagyobb részét visszavonták a flandriai front-ról. Amíg a belgák pihennek, színes franciák helyettesítik őket a lövészárkokban.

London légi bombázása.

Amsterdam, június 8. Az angol lapok következetesen hallgatnak Londonnak a levegőből való bombázásáról, a párisi Journal azonban közöl egyes részleteket, a többi között ezt írva:

— Háromnegyed tizenegy körül jelent meg az első léghajó. Az idő pompás volt. A holdat, mely megvilágíthatta volna a léghajót, könnyű felhő takarta el. Ramsgateből, ahol a Zeppelin átrepült, anélkül, hogy bombákat dobott volna le, idejekorán értesítés jött az ellenséges léghajó közeledtéről. Másfél órával később azután megkezdődött a bombázás Londonra egy meglehetősen kis körön belül, melyet azonban katonai okokból közelebbről nem lehet megjelölni. Több személyt letartóztattak, ezeket az a gyanúsítják, hogy fényjelzéseket adtak a léghajóknak.

Husz kilométerre vannak lovasaink Lemberg-től

(Az oroszok kiűrik a várost. — A Linsingen sereg előnyomulása.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlin, június 8.

A Pester Lloyd Jelenti Hágából: A Daily Express pétervári tudósítója jelenti: Przemysl száznyolcvanezer főnyi ellenséges seregnek szolgál támaszul. Huszezer munkás és pionir állítja helyre tüzértisztek vezetése alatt az erődöket, közben azonban a német és osztrák-magyar csapatok tovább nyomulnak Lemberg felé. A lovaspatrolók már csak husz kilométerre vannak Lemberg-től, a szövetségesek főereje pedig negyvenre. Az oroszok nagy erőket vonnak össze, mert politikai okokból nagy súlyt helyeznek Lemberg birtokára. A szövetségesek offenzívájának lököereje rendkívül nagy.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A przemysli erődöket, amelyeket rohammal vettek be a szövetséges csapatok, a harminc és feles mozsarak tüzelése jobban megrongálta, mint a hős osztrák-magyar védősereg robbantó szeret. A motoros mozsarak alaposan végeztek ezekkel az erődökkel. Valamennyi romhalmaz, mind maga alá temette a védő orosz katonákat. Így találtunk egy orosz sáncárkot, amelyben még gugolnak az oroszok, de valamennyi halott. Przemysl városában nem sok kárt tettek nehéz tüzérségünk gránátjai, miután vigyáztunk rá, hogy a városban lehetőleg kárt ne tegyenek. A város lakóságának nagy része már a második körülzárás előtt elmenekült. Inség most nincs Przemysiben, kenyér, liszt bőven van. Az orosz katonák elmenekülésük előtt potom áron adták el kenyérszövetüket a lakosoknak. Az oroszok a polgári, de fegyvertogható férfiakat száműzték Szibériába. Ottlétük alatt sokat raboltak. Különösen ezüsteneműt harácsolnak sokat össze. Az anyacárné bejelentett przemysli látogatása „közbejött akadályok miatt” elmaradt. A negyvenezer főnyi przemysli helyőrségből körülbelül harmincezer elmenekült, tízezer maradt a Miklós-erőd védelmére. A várban közel félezer sebesült osztrák-magyar foglyot hagytak az oroszok.

Lemberg kiűritése.

Bukarest, június 8. Az oroszbarát Dimineaca hitelen forrásból jelenti, hogy az orosz hadvezetés már intézkedéseket tett, hogy a Lembergben lévő orosz csapatok elhagyják a várost. Már az orosz rendőrség működését is megszüntették a rendőrokat polgárokkal pótolták.

Berendezkedünk Przemysiben.

Bécs, június 8. Tegnapelőtt különvonattal érkezett meg Krakóba egy katonai vasuti bizottság, amely a przemysli vasutakkal együtt Jaroslauba ment, hogy a jaroslau—przemysli vasuti vonalat helyreállítsa. Minthogy a volt przemysli kerületi főnököt az oroszok Asztrachanba vitték, új kerületi főnököt neveztek ki, aki már szintén utban van.

Eperjes, június 8. Győzelmes galiciai harcaink eredményeként ma Eperjessen keresztül kilenc orosz ágyut és kilenc tüzérségi löszerkocsit hoztak tránkatonáink. Hatvanegy polgári előfogó-szekér teljesen megrakodva orosz fegyverekkel, munícióval, konzervekkel és lövészárók-kályhakkal, vonult végig a városon. A hadiszállományban kétkerekű orosz katonaitrénkocsik is voltak. A mai szállítmány csak folytatása a múlt hetekben már elszállított orosz löszereknek és ágyúknak.

A cár busul Przemysl elvesztése miatt.

Bukarest, június 8. A Moldovának jelenti Pétervárról: A cár rendkívül lesújtva tért vissza Carszkoje Szelóba. A mikor Pétervárról a frontra utazott, csak igen kevesen tudták, hogy elutazását Nikolajevics nagyherceg sürgette a legjobban, aki azt akarta, hogy a cár tanuja legyen a nagyszerű offenzívának, amelyet a nagyherceg előre bejelentett. Az orosz fővezér az osztrák és magyar hadsereg küszöbön levő vereségére is előkészítette a cárt. Az uralkodó már maga is bizott abban, hogy az ellenséget ezuttal súlyos és döntő vereség fogja érni. A mikor a cár meghallotta, hogy az ellenség keresztülverte az orosz frontot és föltartóztathatatlannul nyomul előre, valósággal magánkiült volt, a mikor pedig Przemysl is elesett, sietve elhagyta a frontot és visszatért Carszkoje Szelóba. Akik a cárt megérkezésekor látták, azt mondják, hogy ennyire levert és elcsüggedt még sohasem volt. Szinte vigasztalhatatlan volt és szemlátomást kerülte még a környezetével való beszélgetést is.

Uj előnyomulásunk iránya.

Budapest. Turka Mosciskától le egész a Dnyeszter középső szakaszáig rettenetes küzdelmek folynak. Az orosz csapatok minden talpalatnyi földet elkeseredett dühvel vedenek. Egy-egy lövészárók megvédéséért százak életét áldozzák fel. Ennek dacára az oroszoknak a Lemberg előtti védővonalra való visszahúzódása mind aktuálisabbá válik. A foglyok ezrei érkeznek a hadtápvonalra. Ugy látszik az oroszok olyan csapást kaptak, hogy nem tarthatják magukat s kénytelenek északon a határnál Cieszanovig s ettől lefelé Javorow—Grodok—Boboka irányába menekülni, aminek viszont a Délkeletgaliciában harcoló orosz erők gyors visszavonulását kell eredményeznie, ha csak nagyobb katasztrófának nem akarják kitenni ezeket az erőket. Turkánál, Przemysltől keletre az oroszok nagy ellentállást fejtettek ki, hogy főerejüknek Mosciska felé való menekülését megkönyvítsék. Bohu-Ermolli második

hadseregének áttörési művelete azonban megtörte a Medika-sziedlicskai védőállásukat is és viszont Starezava községnél északkeleten német csapatok érték be az orosz csapatokat. Most két tűz között rettenetes küzdelem folyik, az oroszok menekülni igyekeznek a gyűrűből, amely őket összeroppantani készül. Turka Sztryj és a Dnyeszter szögletében mind elkeseredtebb ütközetek folytak a német déli sereg és a Zidacow táján felállott orosz erők között, melyek itt a fontos Dnyeszter szakasz átkelési pontjait védelmezték. Az oroszok szívós ellenállása dacára a németek e tájékon több helyen átkeltek a Dnyeszteren. Brozdovecnél az orosz vasutak állandóan friss katonaságot raktak ki, hogy a Dnyeszter tulsó partján minél sikeresebb védekezést folytathassanak.

Tiszthiány van az orosz hadseregben.

Bécs. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az oroszok galiciai balsikereinek egyik főoka a nagy tiszthiány. Az ügyefogyott orosz katonák szakadatlan ellenőrzés nélkül hasznavehetetlen, s ezért nem sikerült azon tervük kivétel, hogy hatalmas tömegtámadást indítsanak a San vonal ellen. Tiszt nélkül egész századok halogatták az elhatározó támadást.

Oroszország tartalékjai.

Genf, június 8. Angol forrásból jelentik, hogy a galiciai események következtében Londonból kérdést intéztek Pétervárra arról, hogy Oroszországnak milyen tartalékjai vannak legénységben és löszerekben.

A Linsingen-sereg előnyomulása.

Stockholm, június 8. A Svenska Dagbladet írja: A kelet-galiciai harcok a szövetségesekre nézve kedvezően haladnak. A német, magyar és az osztrák csapatok négyszáz kilométeres fronton harcolnak és már közelednek Lemberghez. Linsingen seregének előnyomulása a legnagyobb jelentőségű az egész helyzetre.

Vasutakkal párhuzamosan kell visszavonulni az oroszoknak.

Genf. A párisi lapokból kitűnik, hogy Franciaországban nyomott a hangulat a galiciai vereségek és Riga fenyegetett helyzete miatt. Kevés reményük mindössze az, hogy az oroszok szívóssága ellentáll a német támadásnak. A levertség főoka különösen Przemysl elvesztése, amelynek súlyos hatása van a Balkánra. Bukarestben és Szófiában a legmélyebb az izgalom s nagy a határozatlanság. Oroszország a munícióhiány miatt féllg megbénult. Az Informacion azt írja, hogy Lemberg a szövetségesek seregei két oldalról fenyegetik. A galiciai oszta terepe az oroszokra nézve kedvező.

— **Öngyilkos fiatal katona.** A Deák Ferenc-utca 35. számú ház udvarán ma éjjel fél tizenkettő tájban revolverlövés dördült el. Amikor a ház lakói a dörrenésre felébredve kiesttek, az udvaron fekve egy fiatal katonát találtak vérző mellel, kezében forgópisztolyt szorongatva. Amint utóbb kitűnt, Horváth János dombegyházi születésű 19 éves legény volt az öngyilkos, aki a háziezred menesztésébe beosztva mint őrzető készült a harcra menni. A fiatal katona barátját látogatta meg a háznál és a bucsúvételén annyira elkeseredett, hogy öngyilkosságot kísérelt meg. A hatóság részéről Berecz Ferenc és Hecht Arnold dr. jelentek meg az öngyilkosság színhelyén és az életveszélyesen megsérült katonát a megyei kórházba szállították. Az öngyilkosságról Berecz kapitány értesítette a katonai hatóságot is.

— **Esőtlen Medárd.** Ragyogó nap, rekkenő hőség, olyan jól esne egy kis felhős zópor, kiadós eső és mégis egyre aggodalmaskodó szemek méregetik az ég boltját: nem fodorodik-e rajta valahol felhő, jejj nem mutatkozik erőlt hirdető veszedelem. Junius nyolcadika van és ha a magyar emlékezetben úgy él ez a nap, mint a koronázás évfordulója (a negyvennyolcadik — „Negyvennyolcas lett ma a király is!” — mondhatnák, akiknek olesó tréjára van kedvük) a naptárból viszont azt olvassuk ki, hogy junius nyolcadika Medárd napja. Az időjárás váltakozásait, rendszerességeit egyes szentek névünnepehez kapcsoló hit szerint pedig Medárd az esős szent: ha Medárd napján csak egy szemernyi eső is hull, csepp felhő is terpeszkedik az égen, akkor utána negyven napig szórakoznak az ég csatornái a föld öntözésével. Aradon ma esőtlenül múlt el Medárd, amiből természetesen az ódon hit babonás hívői nyomban megállapították, hogy máától kezdve negyven napig éppúgy nem kapunk mi aradiak esőt, mint ahogy viszont negyven napon át kiöntött úrgék lesznek azoknak a vidékeknek a lakói, ahol ma esett. Amikor Esőtlen Medárd napját imig napi krónikába írjuk, természetesen nem feledkezhetünk meg annak kijelentéséről, hogy semmiféle kezességet, felelősséget nem vállalunk azért, hogy Medárd a következő negyven napra elhárított Arad fölül minden esőcseppet. Hölgyek, akiknek nyári toalettje, urak, akiknek porcelánfehér ruhája pocskká talál esetleg mégis ázni egy kis nyári záportól, ne okoljanak, ne okolják még Medárdot se, aki igen szent életű és jámbor noyoni pópók volt, de soha se foglalkozott időjárásal és nem tehet róla, hogy esőcsináló és esőelhárító étóval ruházzák föl az emlékének szentelt napot.

— **Arverés a vasuton.** Arad állomáson, a raktár helyiségében 1915. évi június hó 16-án délelőtt 9 órákor következő tárgyak: 2 darab talicska, 10 láda kenyér, 1 darab új tizedes mérleg, 1 üres hordó, 1 szék ruha, 1 hordó pálinka, 1 csomag szék, 1 csomag ruha, 2 láda ruha, 1 láda széknek naplósan, bírósági eljárás kivül a legtöbbet igérőnek készpénztetés, valamint az azonnali elszállítás kötelezettsége mellett elárvereztetni. Az elárverezendő árúk a vevőszándékkal megjelentek által közvetlenül az árverezés előtt megtekintestök.

— **Gyermekkoscsik,** összecsukszó gyermek tolokocsik, gyermek ülő-székek rendkívül nagy választékban Hegedüs Gyula cégnél Arad, Andrásy-tér 16. 191

— **A háboru vasvitéz-emlékműve** Aradon. A Kossuth-asztaltársaság Nagy Kálmán elnöke alatt tartott legutóbbi ülésén elhatározta, hogy megkezdte indit Aradban és Aradvármegyében annak az eszmének felkarolása érdekében, hogy a város egyik terén a világháboru emlékére egy vasvitézt állítsanak fel és elhatározták, hogy a vasvitéz favázát elkészíteti. Erre a vázra szögeznének azután a város és a vármegye polgári harmic-negyvenezer szegét, amelybe az elhelyező neve lesz belevésve. Egy szeg ára terv szerint 50 fillér, 1, 2, 5, és 10 kosma lenne. Mire láthatólag az egész emlékmű nem kerülne nagy költségbe, mert a szükséges talapatot aradi iparosok ingyen, vagy igen olcsó árban állítanak ki. Így a szegek árából még tekintélyes összeget lehetne kifizetni a rokkant hősök felnevelésére. Emellett a város nagyon szép, történelmi becses birték, nemcsak a háboru, hanem a város és vármegye jeleslegi társadalmának emlékét megőrző műhöz jutna Arad. Szó van arról is, hogy a háboruban elesett aradiak és megyebeliak neveit az emlékmű oszlopain, menyezeten és talapatán örökítendék meg. A faváz egy honvédt ábrázolva ember nagyságnál nagyobb méretben s ez az alak lenne kiverve a szegekkel. Az emlékművet rövid idő alatt fel akarja állítani a Kossuth-asztaltársaság s ebből a célból legközelebb érintkezésbe lép Varjassy Lajos polgármesterrel, illetve a városi tanácssal, felhívásban fordul Arad város és Aradvármegye közönségéhez s már tárgyalásokat kezdett az emlékmű anyagának beszerzése és a munka elkészítése céljából aradi iparosokkal és művészekkel. A nagyszabású szép eszme szükségessé teszi azt, hogy az ideát propagáló Kossuth-asztaltársaság tagjai a legközelebbi ülésén nagyobb számban jelenjenek meg, s mikor már a részletkérdéseket is megakarja vitatni az elnökség, mert a mű létesítése a legutóbb tartott társasági ülésen elhangzott vélemények szerint halasztást nem tűr, az emlékművet rövid idő alatt fel kell állítani a város egyik díszesebb pontján.

— **A város árvái.** Az árvaházi bizottság mai délutáni ülésén Balázs Ferenc igazgató javasolta, hogy változtassák meg a szabályrendeletet oly értelemben, hogy az árvaházi nevelteket ne csak tizenéves éves korukig tarthassák bent az árvaházban, hanem a megfelelő előmeneteli tanulókat addig, míg legalább a négy polgári elvégzik. Miután azonban a bizottság megállapította, hogy a szabályról ilyen esetekben eltérni amugy is joga van, az indítványt mellőzte. Ennek kapcsán Kovács Vincz kulturatanácsnok szóvá tette, hogy az árvák iskolai előmenetele nem megfelelő, magaviseletükre is sok a panasz a tanítók részéről s ennek okát abban látja, hogy az árvaházi tanító, illetve nevelő nem foglalkozik eléggé a gyermekekkel. Balázs igazgató kijelenti, hogy az árvaházi nevelőkre nem lehet panasz, ellenben ennek az évrnek anyaga oly rossz, hogy már-már a tiszt orvossal akarta őket megvizsgáltatni, velük szemben minden nevelési eszköz csődöt mond. A bizottság ülésén fölolvasták Klauk Bérenc levelet, aki az árvaház neveltje volt, a város segítségét elvágta a pedagógusokat, a múlt év végén mint megfélemlítő-önkényes bevonult a város ez idő alatt is támogatta. Mint évjártatának első tanulója végzett el a tiszti iskolát s most a harctérről mint hadapród küldi köszönetét a támogatásért a városnak.

— **Nem lehet eléggé utalni** azokra a káros következményekre, melyek a fogak ápolatlanságának az emésztés annyira fontos és nélkülöz-

hetetlen szervének elhanyagolása folytán állanak elő. Előf. Förberg doktor Stockholm, ki-mutatja, hogy 70% a caries betegeknek bajukat az elhanyagolt fogainak köszönhető. A fogak rendszeres tisztítása minden étkezés után és kafakvés előtt egy jól bevált és elismertszerke, mint a milyen a Sarg-féle kalodomat, nem ajánlható eléggé. 8881

— **A Fürj-utca rémei.** (Panaszos levél.) A Fürj-utcai iskola környékbeli lakosok mély tisztelettel kérjük a tekintetes Szerkesztőségét, hogy panaszunkat becses lapjában közzé tenni és ezáltal a főkapitányi hivatal becses figyelmét a tűrhetetlen helyzetre felhívni méltóztat-sék. Ugyanis itt mintegy 20—25 subanc van, akik egész napon át az utcán eszwarogva az idősebb embereket és nőket nyíltan inzultálják és támadják — sőt még a házak ablaktábláit is beverik kövekkel — a városi vízlevezető csatorna fedelét felnyitva, azt homokkal töltik meg, továbbá a kerteket is tönkre teszik, a kerítéseket leszaggatva, a gyümölcsfákat és azoknak ágait letördelik és a veteményeket is tönkre teszik és sokszor éjjeli 10—11 óráig a békés lakosokat háborgatják. Ezt tűrni képtelenség. Kérjük a főkapitányi hivatalt, hogy ez ügyben vizagálatot indítani és a kifejlendők-höz képest nevezetteket megbüntetni és ezáltal minket a többi kár elszívódástól megóvni kegyeskedjék. A gyermekek legnagyobb részt 12—13 évesek és ezért nem akartuk a büntető eljárást folyamatba tenni. Különösen az iskola-épület mellett van egy 1896 négyzetöl területi kert, melyet a városnak kellett volna bekeríteni, de ez az idén nem történt meg és így az általunk bevetett kertben is garázdálkodnak és veteményünket tönkre teszik. Több Fürj-utcai lakos.

— **Gyermekkoscsik legnagyobb választékban** Fischer áruházban a Szabadság-téren. Összecsukszó nyári sport-kocsi már 16 koronától, ülő és álló patent gyermek székek 14 koronától. Kérném a cégre figyelni. Fischer áruház a Szabadság-téren. 227

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Hindenburg pilótája.** (Az *Urania* aktuális drámája). A színház ma egy vérbeli német háborus képet mutat be. A nagy háboru megteremtette az érzelmeknek, a gondolatoknak és az érzéseknek egyensúlyát. A mai dráma is azt példázza, hogy a harcban szerzett érzések egyenlővé teszik az embert a születés és a rang minden kiváltságosával. Kurt gróf, Hindenburg-bátor pilótája vaskeresztfel tér vissza a szülői házába és ott ismerkedik meg Annával, aki őt egy lezuhánása alkalmából a fogság szögyenétől megmentette és kinek életét köszönheti. A leány szívében gyengéd érzelmek ébrednek a gróf iránt, de szegény erdészleány léteire eltökölja ezeket, mert tudja, hogy ártalmatlan ellentét van köztük. Csak mikor a fiatal gróf vissza lépszül a frontra, s borsu panceiben önkéntelenül adódik egy pillanatra, amelyben a két szerelmes megéri egymást. — *Hanny! Gyere vissza minden meg van bocsájva.* 5

* **Nischka a kozák.** (Az *Apollo* új műsora). Új műsor mutatott le ma este az *Apollo* színház. Mint mindig, most is a filozófus legfrissebb újdonságai kemétek vetésére s helyesnek szögyenét nyújtottak a publikumnak. Az új programnak szenzációs slegere van: Nischka, a kozák. Az orosz despotizmus birodalmának legújabb hőse a kék és a kék. A közönség alig tudott felszabadulni a nagyszemű dráma hatása alól. A harctéri fölvétel a legújabb eseményeket szögyelt meg. Az *Apollo* új műsora szögyel még egy részben szögyel vigaszt, amely könyvvel kacagtatta a publikumot. A műsoron összehívított műsor bemutatását szerdán megismétli az *Apollo*. 3

VÁROS ÉS MEGYE

Mit tárgyal a közgyűlés? A mai előkészítő tanácsülés a város közén és pirosán szükségletének szállításával, miután megfelelő olcsó aradi ajánlat nem volt, Vámos Fülöp budapesti céget bízta meg. Ugyanigy a város tűzifa szükségletét a jövőben a békéscsabai áruforgalmi részvénytársaság szállítja. A fertőtlenítő állomással kapcsolatos munkálatok elvégzésével a tanács Maszai János építőmestert bízta meg. Javaslata hozza a tanács, hogy a felső és alsó temetőben — egy esetleges járványra való tekintettel — két új hullaházat építsen a város egyenként 5500 korona költséggel. Javaslata hozza a tanács a járványkórháznak 58, a megfigyelő állomásnak pedig 128 ágygal való kibővítését. Ennek költségei 150.000 koronát tesznek ki, amelynek felét azonban a minisztérium viseli, amelyhez ez irányban feliratot is intéz a város. A gazdasági szék bemutatta a felsőtemető kertészeti-nek szárazamadásait, amely szerint tízemelelegkép 1286 korona mutatkozik. Végül kimondta a tanács, hogy a hatósági jég árát mérsékosokkal, hentesekkel és tejeseikkel szemben az eddigi két koronáról két korona ötven fillérré, a többi fogyasztókkal szemben 8 koronára emeli fel. *Ösv. Blazsovits Jánosné*, a városi szegényház élmezőnye esuttal ép harmadszor kéri, hogy az élmezőnési díjat emeljék fel személyenként és naponként 45 fillérről 80 fillérré, a mosásdíjat pedig személyenként és havonként 80 fillérről 1 korona husz fillérré. A tanács az élmezőnési díjat 60 fillérré emelte fel. A tanács indítványozza a közgyűlésnek, hogy Walfisch Armin elhunytával a kulturpalota felügyelőbizottságában megüresedett helyet végvári Neuman Adolf báróval töltsse be a elhatárosta, hogy a városi numizmatikai gyűjtemény számára szekrényeket szerez be 1350 korona költséggel.

A városi tisztviselők drágasági pótléka. Mai lapunkban ismertettük a városi tisztviselők drágasági pótlék iránti kérését. A mai tanácsülés foglalkozott az ügyvel, de miután egy nappal a közgyűlés előtt megfelelő számadatok hiányában nem lehet megállapítani, hogy a kérés esetleges teljesítése a városnak milyen megterhelésével jár, úgy döntött, hogy indítványozza a közgyűlésnek: adja ki a kérést a városi számvérteségnek, amely állapítsa meg, a drágasági pótlék megadása mily költséggel jár és a költség milyen alapról volna fedezhető.

Felbontás egy tanácsi döntés ellen. Arad város elhatárosta, három fertőtlenítő kocsit beszerzését egy budapesti köztisztasági vállalatnál 7600 korona összegért. Az aradi kocsigyártó iparosok megbízásából *Schamberger László* meglebbeste a tanács határozatát és kéri a közgyűlést, hogy a kocsik szállításával az aradi iparosokat bízák meg, annál is inkább, mert sok családos iparosnak a költségbejti helyzeiben 6-7 heti kegyere biztosítva volna, maga a város közönsége pedig nagy összeget takarítana meg.

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kör. város törvényhatósági bizottsága által június hó 9-én délután 4 órakor tartandó rendszeres havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraknak. 41. A tanács előterjesztése a temetőben építendő halottak kamarák tárgyában. 42. U. az a járványkórház bővítése tárgyában.

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

YES

porcellánpouder ma a világ legjobb pouderje. Királynők, hercegnők, grófnők, bárónők, színésznők, polgárasszonyok csak Yes

Porcellán

poudert használnak, mert ez a kiváló pouder az arcbőrt mesésen szépíti, fehéríti és finomítja. Még a nem ápolt, csunya, foltos arcbőrt is 2 nap alatt megszépíti a Yes porcellán

pouder

megvédi az arcot az időjárás káros behatásától: a szélről kifujt, repedezett, vörös arcbőrt pedig egyszerűen helyreállítja. Ennyi jó tulajdonság mellett az orvosok kimondták, hogy a Yes porcellánpouder ma a

legjobb

arcápoló és arcszépítő. A Yes Porcellánpoudert minden nőnek használnia kell, hogy arcbőre tiszta, üde és előkelően matt legyen. Minden urinő tudja, hogy a Yes Porcellánpouder az összes létező poudereket közt a legjobb

Yes pouder . . . 3.— korona.
Yes krém 3.— korona.
Yes szappan 1 kor. 50 fillér.
Amerikai gyártmány.

Magyarországi Kizárólagos Képviselet: **ERŐNYI ÉS LA** Duna-gyógy. társ. Budapest, Károly-körút 6. szám.
Kis-Mindenütt kapható! 7781

Tégla

I. és II. oszt. jutányos áron

kapható

III-ad oszt. 1000 db. 12 Kor.

Dengl Lajosnál

Dobó-utca 3.

Költözők

figyelmébe!

villany bevezetéseket, csillár átszereléseket jutányosan végez

Kalmár József
villanszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Andrássy-tér 8. számú
házban egy kisebb

üzlethelyiség

— különösen dohánytözsének alkalmas — azonnalra

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában József főherceg-ut 29.

„JESSY”

a legtökéletesebb tisztító-szer. Fehér vászon cipőkhöz kis üveg 70 fillér, nagy üveg 1 korona.

Női és férfi fehér- és szürke tennis-cipők óriási választékban.

Cipő Tözsde
ARAD.

Apollo mozi mellett.

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
2. Jelige alatt.
3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
4. Legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintéztetni.
5. cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

OKTATÁS.

Isr. Fiuminternátus Arad.
A jövő tanévre csak korlátozott számban vesz fel növendékeket. Magántanulók két osztályról is felvétellel felkészítetnek. Prospektust készséggel szolgál. 1961

ALKALMAZÁST NYER.

Főszőnt keresek,
kinek jó bizonyítványai vannak. Boros Béni-tér 1. II. em. 2088

Pinoér tanulókat,
fiukat és nőket is felvesz az Aradi Vendéglőstől elhelyező irodája, Szabadság-tér 21. 2047

Egy ügyes,
jócsaládból való megbízható kisasszonyt ovadékkal a pénztárhoz felvesz, Dürer Kocsárd Boros Béni-tér 25. 2074

Fiatal,
gyakorlott, jó bizonyítványokkal rendelkező gyermekgondosnő, aki a háztartásban is segít, két éves fiúcskához kerestetik. Cím a kiadóhivatalban.

ALKALMAZÁST KERES.

Ügyes főszőnt
privát házba vagy vendéglőbe ajánlkozik. Cím: Perényi u. 4. az udvarban 14-es ajtó. 2090

Budapesti technikus főmelnár
malomszerelési vagy főmelnári állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2076

KIADÓ LAKÁS.

Egy szép 3 szobás lakás
minden mellékkeliséggel, I-ső emeleten, szonnal kiadó. Stern Cecília, Farray-utca 2. 2044

Andrássy-tér 8. sz.
alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, augusztus 1-re kiadó, Bővebbet a házmesternél.

2 szobás
udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt szonnal kiadók. Bővebbet a házmesternél.

ÜZLETEK.

Andrássy-tér 8.
száma házban egy kisebb üzletteliség — különösen dohányüzletnek alkalmas — szonnal kiadó. Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József Kórház-ut 22. szám.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Ajánlok
prima raffiát legolcsóbban Roth József, Eötvös-utca 8. Telefon 68. 1508

Háztartási cikkek
és butorok elköltözés miatt, jutányosan eladók. Weitzer János-utca 3. II. 1812

Papírszalvéta
1000 darab 5 koronáért kapható Pionier Sándor papírkereskedésében, Szabadság-tér. 781

Egy hat létező
cséplőgép szonnal eladó. Ertelekmező Nagyvárad-ut 10. szám alatti üzletben. 2046

230 öl jóménységű szalma
eladó Orczyfalva állomás közelében. Felvilágosítást nyújt Uradalmi Intézet, Temes-Murány. 2045

KÜLÖNFÉLE.

Krausz Paulin
első aradi 112.000 kötetes költőkönyvtárát a vakációs ifjúság részére kedvezményes árban ajánlja. Ugyanitt új és használt ifjúságitatók legolcsóbban kaphatók. 241

Az újonnan életbe lépett polgári perrendtartás folytán szükséges

Ügyvédi és bírósági nyomtatványok

kaphatók az Aradi Nyomda Részvénytársaság nyomdájában, József Kórház-ut 22. szám. (Bejárat a Kossuth-szoborral szemben.)

Használt ólom
megvételre kerestetik

11990—1915.
A szabad Maros folyóban és az élvíz csatornában való fürdés tiltása.

Hirdetmény.
Mind gyakrabban megismétlődő szerencsétlenségek igazolják, hogy a szabad Marosban és az élvízcsatornában való fürdés életveszéllyel jár. A Maros medre és az élvízcsatornának annak elszívása folytán fenntartása, helyenkénti mélyítése folytán változó és újonnan keletkező örvényei áramsebessége nemcsak az uszni nem tudók, de a gyengébb uszók életét is a legnagyobb veszélyt képezi.
Mintegy a Maros folyón létező örvényeket mindenki megismerésére állanak és teljes felelősséget teszik az élet-

veszéllyel járó szabadban való fürdésért, a közbiztonságának megóvása érdekében a szabadban való fürdést az 1885. évi XXIII. tc. 25. §-a alapján Arad sz. kir. város rendőrségének egész területén betiltam és figyelmeztetem a lakoságot, hogy mindenki, akinek ezen tilalom ellen vétene, a hivatkozott törvény 185. §-a szerint fogja büntetni. Egyidejűleg felkérem a szülőket, a tanítókat, gondviselőket, a tanoncokat tartó iparosokat, kereskedőket, az elemi és középiskola igazgatóit, hogy a felügyeletük alatt álló gyermekeket, tanulókat, a rendelkezésünkre foglalt tőlalmonról tájékoztassák és ügyeljenek, hogy az előírtakat betartsassák.
Arad, 1915. május hó 26.
Grosz, főkapitány.

Bérfizetés nélkül vendéglőt keresek

Algyógy-gyógyfürdő vendéglő és kávéházába — Berendezés biztosítására 500 korona kautiót kérek. Ugyanoda szobaszonyit és Lohndinerit is keresek.
Fried Eskeles, Algyógy-fürdő (Hunyadmegye.) 2087

Ha szeplőjeitől meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcbőrt óhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém.

Ara egy tégelynek 1 korona.
Ibolya Doré szappan 70 fill. Ibolya Doré puder 1 K 20 fill.
Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb félföldő fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő a „Melogen”.

Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Depilior. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában
ARAD, Andrássy-tér 22. sz.
Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Vezérszerepet töltenek be a világhírű TURUL-CZÍPŐK

“TURUL”

CZÍPŐGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG + TEMESVÁR

A monarchia legna-
gyobb cipőgyára.

130 saját fióktelep.
900.000 pár évi gyártás.
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár:

Arad,

Minorita-palota.

1915. évi 1597. sz.

Tölgy donga eladás.

As aradi kincstári erdőgondnokság „Vereskereszt” nevű rakodó-
ján készletesezt mintegy 4015 akó tölgy donga hét (7) eladási csoport-
ban zárt írásbeli versenytárgyalás útján fog eladatni.

As ajánlatok 1915. évi június hó 1-én déli 12 óráig nyuj-
tandók be az alólirott m. kir. főerdőhivatalnál, hol azok július hó
2-án délelőtt 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, valamint aján-
lati úrlap és boríték a m. kir. főerdőhivatalnál Lippa (Temes megye)
és a kincstári erdőgondnokságnál Arad (Vécsey-utca 11.) díjmentesen
szerezhetőek be.

Lippa, 1915. évi június hó.

2086

M. kir. Főerdőhivatal.

A szépségápolás titka a használandó
szépítőszerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőese
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készit-
mény. 1 tégely kenőes 1 korona 40 fil-
lér. 1 tégely orém 1 korona.

Szines arceporok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lilá,
testszin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál osodás hatásu.

Kapható:

1845

**Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.**

11865—1915.

Arad ssab. kir. város rendőrkapitányi hivatala.

Hirdetmény.

Közbírré tesseam, hogy Aradon, 1915. évi május hó 21-én 1 darab
koros szürke paripa bittangóságban elfogatott.

A tulajdonos folyó évi június hó 25 napjának d. e. 8 órájáig a ka-
pitányi hivatalnál jelentkezhetik és tulajdonjogát beigazolhatja.

Ha a tulajdonos jogát beigazolni nem képes, tulajdonosa a fenti
határidő alatt nem jelentkezik, az állat mint gazdátlan jószág az aradi
állatvásártéren 1. évi június hó 26-én d. e. 9. órakor a legtöbbet igé-
rőnek készpénz fizetés mellett nyilvános árverésen el fog adatni.

Arad, 1915. évi június hó 6.

Greén Nándor
főkapitány.

Meghívó.

Az „Aradi közuti vaspálya és téglagyár r. t. felszámolás alatt”
részvényeseinek az 1915. évi június hó 25 én d. u. 3 órakor Aradon,
a Központi Szálloda külön termében tartandó évi

rendes közgyűlésére.

A részvényesek, akik a közgyűlésen részt akarnak venni, tartoz-
nak részvényeiket az alapszabályok 14. §-a értelmében vagy a „Magyar
vasuti forgalmi r. t.”-nél, Budapesten (V., Sas-utca 1.) vagy a társaság
téglagyári irodájában Aradon, legalább 8 nappal a közgyűlés előtt letenni.

Tárgysorozat:

1. A felszámoló jelentése és zárószámadási kimutatása az 1914.
üzletévről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése az 1914. üzletévről.
3. A felszámoló és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény
megadása.

Budapest, 1915. június havában.

A felszámoló.

Kimutatás

az Aradi közuti vas pálya és téglagyár r. t. „felszámolás alatt” vagyonáról 1914. december 31-én.

Vagyon.	Kor.	I.	Telher.	Kor.	I.
Téglagyári befektetések ...	24962,72		Részvénytőke ...	218800	
Téglagyári készletek ...	14554		Elifogadványok ...	359002,89	
Adóssok:			Hitelezők ...	17129,16	
Arad ss. kir. város	470682	—	Kicserelt részvények bevált. tartaleka		600
Aradi első takarékpénztár ...	2970	50			
Letét az aradi kir. törvényszéknél ...	1871	—			
Egyéb követelések	2090	—			
Pénztár: Készpénzkészlet 1914. december 31-én ...		477513,50			
		91,68			
Vezetőség ...		76210,16			
		593332,04			593332,04

Arad, 1914. december 31.

2089

A felszámoló bizottság:

Dr. Szirmal Rikárd, s. k. Erdélyi Vince, s. k. Gergely Vilmos, s. k.

Megvizsgálta és helyesnek találta a felügyelő-bizottság:

Pucher Ottmár, s. k. Dr. Varjassy Lajos, s. k. Tanner József, s. k.